

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7158261

16 Şubat 2015

Sayı : 64272063- 610 -541
Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-58261)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 29.12.2014 tarih ve 43452547-120.00-208708 sayılı yazısı.

Mersin Milletvekili Sayın Aytuğ ATICI'nın tarafıma tevcih ettiği 7/58261 esas numaralı yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (2 Sayfa)

Sorular 1, 2, 3, 4, 5:

Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'nın, Şubat 2014'te Mersin Akkuyu Nükleer Santraline ilişkin "Entegre Nükleer Altyapı Gözden Geçirme" (INIR=Integrated Nuclear Infrastructure Review) Misyon Raporunu, Enerji Bakanlığı'na ilettiği ve bu raporun halktan gizlenerek kamuoyu bilgisine sunulmadığı anlaşılmıştır.

Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (International Atomic Energy Agency, IAEA) Birleşmiş Milletler bünyesinde faaliyet gösteren ve nükleer enerjide denetim yetkisine sahip bir organizasyondur. Yetkili bir organizasyonun ülkemizde yapılacak nükleer santral konusunda rapor hazırlaması, dünyadaki nükleer kötü geçmiş hesaba katıldığında halkımız ve bölgemiz için hayati değerdedir. Nükleer raporun halktan gizlenmesi ise yasal, ahlaki ve kutsal tüm değerlere aykırıdır.

Yöneticiler işlerini yaparken halka karşı şeffaf olmakla yükümlüdürler. Bu yükümlülükler Anayasamız, yasalar ve imzaladığımız uluslararası anlaşmalarla sağlanmıştır. Yönetimler ve ideolojiler günün koşullarına göre gidici, ancak, halkı oluşturan bireyler ve yaşadığı çevre kalıcıdır. Bu gerçekler ışığında Enerji Bakanlığı'nın halkımızı ve yaşadığı çevreyi, doğayı, yakıp yıkmaya, yok etme ihtimali olan bir enerji yatırımının değerlendirildiği bir raporu halktan gizlendiği iddiası vahimdir ve bu gizlilik, temel insan haklarına ve tüm değerlere aykırıdır.

Buna göre;

- Entegre Nükleer Altyapı Gözden Geçirme Raporu, kamuoyundan gizlenerek, neden açıklanmamıştır? Bundan sonra açıklayacak mısınız? Açıklayacaksanız ne zaman açıklayacaksınız?
- Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'nın Mersin Akkuyu Nükleer Santrali için Ruslara verilen, yap-mülk edin-işlet modelinin sakıncaları konusunda 24 tavsiye 15 öneride bulunduğu doğru mudur? Bu tavsiye ve öneriler nelerdir?
- Yap-mülk edin-işlet modelinin, nükleer tehlikeler yönünden, Türkiye'nin denetim yetkisinde olmadığı doğru mudur? Anılan raporda bu konuda bir öneri, tavsiye veya uyarı var mıdır?
- Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı "Entegre Nükleer Altyapı Gözden Geçirme" (INIR) misyon raporunu hangi tarihte Bakanlığınıza sunmuştur?
- Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'nın tavsiye ve önerileri yerine getirilmediğinde ülkemizin karşılaşacağı yaptırımlar var mıdır?

Cevaplar 1, 2, 3, 4, 5:

Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (UAEA), nükleer santral projelerine yeni başlayan ve başlamayı hedefleyen ülkelerin nükleer altyapılarını gözden geçirmek amacıyla 2009 yılından bu yana ülkelerin isteğine bağlı olarak "Entegre Nükleer Altyapının Gözden Geçirilmesi (INIR) Misyon Çalışmalarını yürütmektedir. Çalışma sonucunda nükleer altyapıya ilişkin ortaya çıkan sonuçlar, ilgili ülkeler için "tavsiye", "öneri" ve "iyi uygulama" şeklinde gruplandırılmaktadır.

Bakanlığımızın talebi üzerine Kasım 2012'de Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı uzmanlardan oluşan 11 kişilik uzman çalışma grubu, Entegre Nükleer Altyapının Gözden Geçirilmesi çalışmalarına başlamış ve bu çalışma yaklaşık 1 yıl içerisinde tamamlanmıştır. Yapılan çalışma, Kasım 2013 itibarıyla ülkemizin nükleer altyapı durumunu yansıtmaktadır. O tarihten bugüne kadar Ajansın önerdiği birçok çalışma tamamlanmış ve ilgili kanun tasarıları hazırlanarak Başbakanlığa gönderilmiştir. Ajansın önerileri özetle; nükleere ilişkin TBMM'de onay bekleyen uluslararası anlaşmaların onaylanması, ilgili kanunların gözden geçirilmesi, ÇED sürecinin hızlandırılması, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK)'nin Kamu İhale Kanunu nedeniyle danışmanlık hizmeti satın alamama sorununun çözülmesi, yerli tedarik konusunda proje şirketi ile mutabakat sağlanması ve Nükleer Enerji Proje Uygulama Dairesi Başkanlığının yeniden yapılandırılması şeklindedir. UAEA'nın ülkemizde tespit ettiği örnek olabilecek iyi uygulamalar

**MERSİN MİLLETVEKİLİ SAYIN AYTUĞ ATICI'NIN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/58261)**

ise; Nükleer Enerji Proje Uygulama Dairesi Başkanlığı'nın nükleer santral projelerinin gerçekleştirilmesi için kamu kurumlarıyla başarılı koordinasyonu, Türkiye'nin AB Stres Testlerine gönüllü olarak katılması, nükleer tesislerin fiziksel güvenliği ile ilgili olarak sürecin başından beri ilgili çalışmaların yapılması ve nükleer santrallerde güvenliğe yönelik olarak gelecekte teknolojiye ortaya çıkacak yeniliklerin adaptasyonu için proje şirketince ayrı bir bütçe ayrılmasıdır.

Söz konusu rapor, ilgili çalışmaların tamamlanmasını müteakip kamuoyuyla paylaşılacaktır. INIR çalışması, UAEA'nın üye ülkelerin nükleer enerjinin barışçıl amaçlarla kullanılmasına ilişkin nükleer güvence denetimi değildir. Nükleer güvence denetimi konusunda ülkemiz, bu anlamdaki tüm uluslararası anlaşmaların tarafı olup UAEA'nın 2013 yılındaki nükleer güvence denetiminden tam not alarak en üst grup ülkeler arasında yer almıştır. Teknoloji transferi genel olarak iki bölüme ayrılır. Bunlar; üretim kabiliyeti ile insan kaynağının geliştirilmesidir. Akkuyu Sahasında Nükleer Güç Santralinin Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliği Anlaşmasının 6 ncı Maddesinin dördüncü fıkrasında "Taraflar, Türk şirketlerinin ASE tarafından emtiaların tedariki, hizmetlerin icrası ve Proje'nin inşa aşaması ile bağlantılı olarak çalışmaların yürütülmesinde tedarik zincirinin üyeleri olarak büyük ölçüde istihdam edilmesinde mutabakata varmışlardır." denilmektedir. Bu çerçevede, kabiliyetleri ve yeterlilikleri kapsamında maksimum düzeyde Türk şirketlerinin Akkuyu Nükleer Güç Santrali Projesi'ne dâhil edilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda, ülkemizde nükleer sanayinin oluşturulmasına yönelik yol haritasını belirlemek için TÜBİTAK MAM'da bir çalıştay düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra birçok kamu kurum ve kuruluşları ile sanayi odaları ve üniversitelerin görüşü alınmıştır. Diğer taraftan, Akkuyu Sahasında Nükleer Güç Santralinin Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliği Anlaşmasının 6 ncı Maddesinin beşinci fıkrasında "Taraflar, Türk vatandaşlarının ücretsiz olarak eğitilmesi ve NGS işletme gereksinimlerinde yaygın olarak istihdam edilmesi hususlarında mutabakata varmışlardır. Söz konusu eğitim, Türk Tarafı'na mali yük getirmeden sahada tam donanımlı simülatör kurulmasını, bununla sınırlı olmamak kaydıyla da kapsar." denilmektedir. Bu çerçevede, santralin gerek inşaatı gerek işletimi sırasında mümkün olduğunca Türk personelin eğitimi, çalıştırılması ve insan kaynakları potansiyelimizin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda; 2010 yılından beri Rusya'ya, nükleer mühendislik eğitimi almak üzere Türk öğrenciler gönderilmektedir. Şu anda toplam 255 öğrencimiz Rusya'da MEPhi Üniversitesinde öğrenim görmekte olup bu sayının 600 olması hedeflenmektedir. İlaveten, Rusya'daki nükleer mühendislik eğitiminin bir bölümünün ülkemize transfer edilmesi için görüşmelerimiz devam etmektedir.